

Załącznik do uchwały Nr 780/264/13
Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 4 lipca 2013 roku
w sprawie przyjęcia Raportu z przebiegu konsultacji społecznych
projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie rozwoju gospodarczego

ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Raport z przebiegu konsultacji społecznych projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie rozwoju gospodarczego (RPS RG)

Data: 4.07.2013 r.

Akceptacja: Zarząd Województwa Pomorskiego (Uchwała Nr 780/264/13)

Opracowanie: Departament Rozwoju Gospodarczego

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. FORMY I PRZEBIEG KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.....	4
II. GŁÓWNE WNIOSKI Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.....	12
III. REKOMENDOWANE KIERUNKI ZMIAN PROJEKTU RPS RG.....	24

Załączniki:

1. Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych
2. Sprawozdania z konferencji i spotkań w ramach konsultacji społecznych
3. Formularz uczestnika konsultacji społecznych

WPROWADZENIE

W dniu 24 września 2012 r. Sejmik Województwa Pomorskiego (SWP) przyjął *Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 (SRWP 2020)*¹ wraz z *Planem Zarządzania*. Przyjęty *Plan Zarządzania* uwzględniał przygotowanie sześciu *Regionalnych Programów Strategicznych* będących dokumentami wykonawczymi SRWP 2020 oraz stanowiącymi zasadnicze narzędzia jej realizacji. *Projekt Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie rozwoju gospodarczego* został przyjęty przez Zarząd Województwa Pomorskiego (ZWP) w dniu 28 marca 2013 r. i w dalszej kolejności skierowany do konsultacji społecznych. Celem konsultacji było uzyskanie możliwie najszerszego spektrum opinii i propozycji partnerów społecznych i gospodarczych na temat zapisów zawartych w *Projekcie RPS RG*.

Konsultacje społeczne *Projektu RPS RG* zostały przeprowadzone w oparciu o wymogi wynikające z Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Konsultacje społeczne *Projektu RPS RG* trwały łącznie 61 dni (od 8 kwietnia do 7 czerwca 2013 r.). Do wzięcia udziału zaproszono liczne grono osób i instytucji, a w szczególności przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społecznych i gospodarczych, administracji rządowej, organizacji pozarządowych, środowisk akademickich, związków zawodowych oraz dziennikarzy i osoby prywatne.

Konsultacje społeczne *Projektu RPS RG* miały bardzo szeroki charakter. Zorganizowano łącznie 19 spotkań konsultacyjnych, w których wzięło udział ponad 400 uczestników. W okresie trwania procesu konsultacyjnego, 35 instytucji skorzystało z możliwości wyrażenia opinii na temat dokumentu, przekazując w sumie 231 propozycje. Zgłoszone propozycje, uwagi i komentarze do *Projektu RPS RG* znajdują się w *Załączniku nr 1*. Dodatkowo, w trakcie trwania konsultacji dokonano prawie 1,5 tys. odsłon i blisko 900 odwiedzin strony internetowej dedykowanej *Projektowi RPS RG*. Świadczy to o dużym zainteresowaniu problematyką rozwoju gospodarczego oraz znacznym zaangażowaniu pomorskiej społeczności w debatę na temat przyszłości regionu.

W niniejszym *Raporcie* przedstawiono w sposób syntetyczny przebieg konsultacji przeprowadzonych w trybie *art. 6 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (zgłaszane w ich trakcie postulaty i proponowany sposób ich rozpatrzenia). Propozycje i wnioski zgłaszane do *Projektu RPS RG* zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2008 Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.) zostaną przedstawione w odrębnych opracowaniach tj. Podsumowaniu i Uzasadnieniu

---

¹ Uchwała nr 458/22/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020*.

I. FORMY I PRZEBIEG KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

1. EKSPERCKA FORMA PRAC NAD *PROJEKTEM* RPS RG

Prace nad *Projektem Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie rozwoju gospodarczego* (RPS RG) przebiegały wielopłaszczyznowo. Z jednej strony, do prac nad dokumentem wyznaczono tzw. *Grupę Redakcyjną* składającą się z przedstawicieli Departamentu Rozwoju Gospodarczego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego odpowiedzialnego za przygotowanie *Projektu* dokumentu. W skład Grupy wchodził również przedstawiciel Agencji Rozwoju Pomorza SA. Zadaniem *Grupy Redakcyjnej* były prace redakcyjne związane z przygotowaniem *Projektu* RPS RG, spisywanie propozycji zgłoszonych przez partnerów i interesariuszy regionalnych oraz ich wstępna weryfikacja.

Z drugiej strony prowadzone były prace o charakterze eksperckim z ekspertami reprezentującymi obszerną wiedzę na temat zagadnień związanych z tworzeniem i rozwijaniem gospodarki regionalnej. Prace te polegały głównie na weryfikacji potrzeb możliwych form interwencji publicznej oraz sugerowaniu nowych rozwiązań do zastosowania na regionalnym podłożu. Zakres *Projektu* RPS RG konsultowano m.in. z przedstawicielami *Banku Światowego* oraz *Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową* (w zakresie procesu identyfikacji regionalnych inteligentnych specjalizacji), *Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego* i *Krajowego Instytutu Górnictwa z Katowic* (w zakresie wniosków wynikających z *Narodowego Foresightu 2030* oraz odnośnie zaangażowania Instytutu w kwestie związane z wylaniem regionalnych inteligentnych specjalizacji).

Do prac nad *Projektem* RPS RG, został powołany również tzw. *Zespół Roboczy*² do współpracy w którym zaproszono przedstawicieli regionalnych instytucji oraz ekspertów z obszarów tematycznych związanych z rozwojem gospodarczym. W spotkaniach *Zespołu* brały udział m.in. instytucje reprezentujące: otoczenie biznesu, zajmujące się obsługą inwestorów, reprezentanci jst., samorządu terytorialnego, organizacje pracodawców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe, radni Sejmiku Województwa Pomorskiego, przedstawiciele uczelni, jednostek badawczo-rozwojowych, subregionalnych zespołów roboczych, innowacyjnych firm i inni³. Do zadań *Zespołu Roboczego* należało m.in.: zebranie informacji niezbędnych do diagnozy sytuacji w obszarze tematycznym objętym RPS RG; określenie celu głównego, celów szczegółowych i priorytetów RPS RG; opiniowanie kolejnych wersji projektu RPS RG; organizacja i udział w procesie konsultacji społecznych; udział w *ocenie ex-ante* oraz strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Przedstawiciele *Zespołu Roboczego* spotkali się na kilku posiedzeniach zwołanych przez Kierownika RPS RG a jednocześnie Przewodniczącego Zespołu - Włodzimierza Szordykowskiego. W trakcie posiedzeń rozpatrywane były propozycje i wnioski, prezentowane i zatwierdzane były poszczególne etapy prac nad *Projektem* RPS RG oraz określone kierunki

---

² Zarządzenie Marszałka Województwa Pomorskiego nr 047/12 z dnia 06 grudnia 2012 r. w sprawie określenia szczegółowego zakresu zadań, odpowiedzialności oraz trybu prac koordynatora Strategii, Kierowników regionalnych programów strategicznych, jednostek współpracujących oraz składu i zasad prac Zespołu Sterującego i Zespołów Roboczych

³ Pełny skład Zespołu Roboczego znajduje się na stronie:

http://www.strategia2020.pomorskie.eu/pl/rps_rozwoj_gosp/zespol_roboczy_rps

dalszych działań. Szczegółowy wykaz spotkań zamieszczony został na stronie RPS RG w zakładce *Kalendarium*⁴.

Wyniki prac *Zespołu Roboczego* miały istotny wpływ na kształt *Projektu RPS RG*, zwłaszcza w zakresie formułowania części diagnostycznej, części projekcyjnej jak i oczekiwań wobec władz centralnych.

Przedstawione informacje pokazują, że do współpracy w toku prac nad konstrukcją *Projektu RPS* w zakresie rozwoju gospodarczego zaangażowano wielu partnerów reprezentujących regionalne środowisko gospodarcze. Mimo doświadczeń, jakie wnieśli oni do prac nad kształtem działań strategicznych, niezbędna była współpraca z ekspertami zewnętrznymi, posiadającymi wiedzę o globalnych procesach gospodarczych i doświadczenia z innych rynków, gdzie procesy wdrażania innowacyjnych inicjatyw i zagadnień związanych z transferem technologii są bardziej dojrzałe a rozwiązania bardziej skuteczne.

W związku z powyższym, w prace nad *Projektem RPS* w zakresie rozwoju gospodarczego zaangażowanych zostało dwóch ekspertów zewnętrznych, tj. Prof. Mario Raich ze Szwajcarii, specjalizujący się w zarządzaniu strategicznym oraz wdrażaniu innowacyjnych projektów i inicjatyw oraz Pan Marek Samotyj z *Instytutu Badań nad Jakością Energii* z Doliny Krzemowej w Kalifornii (USA) posiadający międzynarodowe doświadczenie w zakresie problematyki zarządzania procesami innowacyjnymi i zagadnień związanych z transferem technologii.

Z Prof. Mario Raichem spotkanie dot. *Projektu RPS RG* przeprowadzono w dniu 15 maja br. zaś z Panem Markiem Samotyjem dokument konsultowano w dniach 27-28 maja br. Konsultacjom podlegały następujące zagadnienia: przedsięwzięcia strategiczne, proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji oraz uwagi nadesłane w wyniku konsultacji społecznych.

2. PRZEBIEG PROCESU KONSULTACJI

Konsultacje społeczne *Projektu RPS RG* miały dwie zasadnicze formy: *bezpośrednią* (konferencje, spotkania konsultacyjne) oraz *pośrednią* (pisemną).

2.1 BEZPOŚREDNIE FORMY KONSULTACJI

Podstawową bezpośrednią formą konsultacji społecznych *Projektu RPS RG* były konferencje⁵ oraz spotkania konsultacyjne, w których uczestniczyli m.in. przedstawiciele administracji rządowej, samorządów terytorialnych, uczelni, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, samorządów i organizacji przedsiębiorców, Sejmiku Województwa, związków zawodowych oraz dziennikarze i osoby prywatne. Wykaz konferencji i spotkań oraz sprawozdania z nich stanowią *Załącznik nr 2* do niniejszego *Raportu*. Wśród najważniejszych spotkań odbywających się w trakcie konsultacji społecznych należy wymienić m.in.:

a) konferencja inauguracyjna (19 kwietnia 2013 r.)

Odbyła się w Centrum Wystawienniczo-Kongresowym *AMBEREXPO* w Gdańsku. Wzięło w niej udział ponad 330 osób, w tym głównie przedstawiciele samorządów terytorialnych, uczelni, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, samorządów i organizacji

---

⁴ http://strategia2020.pomorskie.eu/pl/rps_rozwoj_gosp/kalendarium?pscope=2

⁵ Wszystkie konferencje zostały utrwalone w formie zapisu audio, dokumentacji fotograficznej oraz list obecności.

przedsiębiorców, sejmiku województwa oraz dziennikarze i osoby prywatne. Podczas konferencji inauguracyjnej zaprezentowano sześć regionalnych programów strategicznych, w tym *Projekt RPS RG*. Oprócz nowej koncepcji programowania rozwoju w województwie pomorskim, zostały przedstawione ogólne założenia *Zintegrowanych Porozumień Terytorialnych (ZPT)*, a także system identyfikacji i wsparcia przedsięwzięć do poszczególnych programów strategicznych z uwzględnieniem perspektywy finansowej 2014-2020 tzw. *project pipeline*. Na zakończenie odbyła się dyskusja dotycząca prezentowanych *Projektów RPS* oraz kierunków rozwoju województwa pomorskiego do roku 2020.

b) konferencje subregionalne

Konferencje subregionalne organizowane były wspólnie przez przedstawicieli *Subregionalnych Zespołów Roboczych* i Marszałka Województwa Pomorskiego (reprezentantów z poszczególnych RPS-ów). Odbyły się cztery konferencje Subregionalne w: Słupsku, Człuchowie, Kwidzynie oraz Sopocie. W konferencjach uczestniczyli przedstawiciele JST z danego subregionu, lokalni partnerzy społeczno-gospodarczy oraz *Radni Sejmiku Województwa Pomorskiego* reprezentujący poszczególne subregiony. W trakcie każdej z konferencji uczestnicy mieli możliwość zgłaszania pytań oraz uwag do poszczególnych RPS zarówno podczas dyskusji jak i pisemnie na stosowych formularzach konsultacyjnych.

- konferencja subregionalna w Słupsku (10 maja 2013 r.)

Konferencja zgromadziła ponad 90 uczestników z *Subregionu Słupskiego*, w skład którego wchodzi powiat grodzki – Słupsk oraz powiaty ziemskie: bytowski, lęborski oraz słupski. W pierwszej części spotkania kierownicy poszczególnych RPS-ów wygłosili prezentacje, w których przedstawili założenia *Projektów* programów strategicznych w zakresie: rozwoju gospodarczego, aktywności zawodowej i społecznej, atrakcyjności kulturalnej i turystycznej ochrony zdrowia – Zdrowie dla Pomorzan. Po przerwie, odbyła się dyskusja dotycząca konkretnych zapisów ww. projektów oraz kierunków rozwoju subregionu do roku 2020. Głos w dyskusji zabrali między innymi Radni Sejmiku Województwa, przedstawiciele miejscowej władzy samorządowej oraz pozostali uczestnicy spotkania. Problematyka poruszonych tematów podczas dyskusji dotyczyła m.in.: konieczności zmniejszenia dysproporcji pomiędzy zachodnią a wschodnią częścią województwa poprzez poprawę dostępności transportowej; kwestii bezpieczeństwa energetycznego w kontekście budowy elektrowni jądrowej; działań szkół wyższych mających na celu kształtowanie kadr pod potrzeby gospodarki i rynku pracy oraz potrzeby kontynuowania dalszego wspierania wdrażania innowacji w subregionie słupskim.

- konferencja subregionalna w Człuchowie (20 maja 2013 r.)

W konferencji wzięło udział ponad 50 osób reprezentujących *Subregion Południowy* tj. powiatów chojnickiego, człuchowskiego i kościerskiego. W trakcie spotkania zaprezentowane zostały zapisy zawarte w *Projektach RPS* w zakresie rozwoju gospodarczego, aktywności zawodowej i społecznej, atrakcyjności kulturalnej i turystycznej, ochrony zdrowia – Zdrowie dla Pomorzan. Następnie odbyła się dyskusja na temat kierunków rozwoju województwa, wynikających z tego dokumentu, dotyczących w szczególności możliwości rozwoju Subregionu Południowego w nowej perspektywie finansowej. Głos zabrali przede wszystkim przedstawiciele samorządów terytorialnych. Zgłoszone postulaty odnosiły się w głównej mierze do istniejących dysproporcji pomiędzy obszarem metropolitalnym a pozostałymi subregionami oraz ich ewentualną neutralizacją poprzez proponowane *Zintegrowane Porozumienia Terytorialne*. Uczestnicy konsultacji zwrócili również uwagę na konieczność kontynuacji doświadczeń wynikających z inicjatywy

LIDER na obszarach wiejskich. Głos w dyskusji zabrali również przedstawiciele organizacji pozarządowych z propozycją uspołnienia działań proponowanych tej grupie w proponowanych programach strategicznych, w szczególności z Regionalnym Programie Strategicznych w zakresie aktywności zawodowej i społecznej.

- konferencja subregionalna w Kwidzynie (23 maja 2013 r.)

W konferencji uczestniczyło ponad 50 osób, w tym przedstawiciele samorządów terytorialnych, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, samorządów i organizacji przedsiębiorców, sejmiku województwa, a także przedsiębiorcy, dziennikarze oraz osoby prywatne. Uczestnikom zostały zaprezentowane założenia projektów RPS w zakresie rozwoju gospodarczego, aktywności zawodowej i społecznej, atrakcyjności kulturalnej i turystycznej, ochrony zdrowia – Zdrowie dla Pomorzan. W trakcie późniejszej dyskusji podjęte zostały wątki odnoszące się do głównych barier i potencjałów rozwojowych *Subregionu Nadwiślańskiego*, w skład którego wchodzi następujące powiaty: kwidzyński, malborski, starogardzki, sztumski i tczewski. Szczególną uwagę zwrócono na: potrzebę usprawnienia połączeń transportowych w subregionie nadwiślańskim; problemy z finansowaniem przedsięwzięć wynikające z braku zapewnienia wkładu własnego na odpowiednim poziomie; potrzebę wzmocnienia systemu edukacji i kapitału społecznego a także kwestie związane z rozwojem gospodarczym, rozumianym głównie jako powstawanie nowych miejsc pracy. Uczestnicy spotkania podkreślali także potrzebę zmiany mentalności wśród młodych ludzi, aby byli bardziej przedsiębiorczy i kreatywni. Zachęcano również do łączenia potencjałów oraz szerszego nawiązywania partnerstw w związku z realizacją celów strategicznych zapisanych w regionalnych programach strategicznych.

- konferencja subregionalna w Sopocie (24 maja 2013 r.)

W konferencji wzięło udział około 80 osób, w tym głównie przedstawiciele samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, a także przedsiębiorcy i osoby prywatne reprezentujące m.in. *Subregion Metropolitalny*, w skład którego wchodzi powiaty ziemskie: gdański, kartuski, nowodworski, pucki i wejherowski oraz powiaty grodzkie: Gdańsk, Gdynia oraz Sopot. Na pierwszą część konferencji złożyły się prezentacje projektów RPS w zakresie rozwoju gospodarczego, aktywności zawodowej i społecznej, atrakcyjności kulturalnej i turystycznej, ochrony zdrowia – Zdrowie dla Pomorzan. W dalszej kolejności odbyła się dyskusja dotycząca ww. dokumentów, w której podkreślono m.in. konieczność wspierania rozwoju atrakcyjnych terenów inwestycyjnych w peryferyjnych częściach województwa a także postulowano podejmowanie działań wspierających rozwój instytucji zajmujących się transferem wiedzy między nauką a gospodarką.

c) konferencja podsumowująca (11 czerwca 2013 r.)

Podsumowanie przeprowadzonych konsultacji miało miejsce w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego a udział w konferencji wzięło blisko 140 osób. W trakcie spotkania podsumowano proces konsultacji społecznych RPS w zakresie rozwoju gospodarczego, aktywności zawodowej i społecznej, atrakcyjności kulturalnej i turystycznej oraz w zakresie ochrony zdrowia – Zdrowie dla Pomorzan. Następnie przedstawiono i podsumowano problematykę zgłoszonych uwagi, komentarzy i propozycji zmian zapisów poszczególnych RPS. W drugiej części spotkania Wicemarszałek Wiesław Byczkowski podkreślił rolę Regionalnych Programów Strategicznych w realizacji założeń i zobowiązań *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020*, a także ich znaczenie dla zakresu tematycznego przygotowywanego obecnie Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Zwrócił także uwagę na rolę

uspołecznienia procesu konsultacji, któremu służyły konferencje subregionalne oraz liczne indywidualne spotkania z gremiami i podmiotami działającymi w obszarach tematycznie związanych z zakresem poszczególnych projektów RPS.

d) konferencja konsultacyjna w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Projektów Regionalnych Programów Strategicznych (22 maja 2013 r.).

W spotkaniu uczestniczyło około 70 osób. Pierwszą część spotkania wypełniły prezentacje na temat procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wszystkich Projektów RPS a następnie prezentacje dotyczące założeń Projektów RPS i zawartych w nich aspektów środowiskowych. W kwestii oddziaływania na środowisko Projektu RPS RG zwrócono szczególną uwagę na konieczność kompensowania negatywnego wpływu na środowisko w dwóch przypadkach. W pierwszym przypadku dotyczy to działań związanych z pozyskiwaniem inwestycji zewnętrznych, gdzie mogą wystąpić niekorzystne oddziaływania na komponenty środowiska zamieszkania i wypoczynku ludzi. Kolejną kwestią problemową okazały się interwencje związane z rozwojem nowoczesnych technologii informatycznych (szczególnie dostęp do sieci szerokopasmowego Internetu), gdzie przedmiotem presji będzie krajobraz i powierzchnia ziemi. Przedstawiono również konkretne rekomendacje minimalizujące wpływ negatywnych oddziaływań na środowisko działań opisanych w Projektach RPS. Następnie odbyła się dyskusja poświęcona proponowanym dokumentom strategicznym. Wśród uczestników spotkania byli przedstawiciele samorządów terytorialnych, administracji rządowej, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych oraz dziennikarze. Nie zabrakło także podmiotów, instytucji i organizacji działających na rzecz ochrony środowiska.

Następnie odbyła się dyskusja poświęcona proponowanym dokumentom strategicznym. Wśród uczestników spotkania byli przedstawiciele samorządów terytorialnych, administracji rządowej, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych oraz dziennikarze. Nie zabrakło także podmiotów, instytucji i organizacji działających na rzecz ochrony środowiska.

Poniższa tabela przedstawia harmonogram, lokalizację oraz liczbę uczestników konferencji.

Lp.	Data	Miasto	Charakter Konferencji	Liczba uczestników
1.	19 kwietnia 2013	Gdańsk	Konferencja inauguracyjna	330
2.	10 maja 2013	Ślupsk	Konferencja w <i>Subregionie Ślupskim</i>	111
3.	20 maja 2013	Człuchów	Konferencja w <i>Subregionie Południowym</i>	45
4.	22 maja 2013	Gdańsk	Konferencja konsultacyjna w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko <i>Projektów Regionalnych Programów Strategicznych</i>	70
5.	23 maja 2013	Kwidzyn	Konferencja w <i>Subregionie Nadwiślańskim</i>	53
6.	24 maja 2013	Sopot	Konferencja w <i>Subregionie Metropolitalnym</i>	76
7.	11 czerwca 2013	Gdańsk	Konferencja podsumowująca	118
ŁĄCZNIE				803

e) konsultacje z gremiami o charakterze regionalnym

Projekt RPS RG był prezentowany i dyskutowany również na forum spotkań z gremiami o charakterze regionalnym.

Poniższa tabela przedstawia harmonogram prezentacji Projektu RPS RG na posiedzeniach gremiów wojewódzkich oraz liczbę uczestników.

Lp.	Data	Gremium	Liczba uczestników
1.	12 kwietnia 2013	Spotkanie z <i>Bankiem Światowym</i>	5
2.	18 kwietnia 2013	Powiatowa Rada Zatrudnienia w Słupsku i seminarium pn. "Regionalne programy strategiczne - wyzwania dla rynku pracy" (spotkanie w Ustce)	36
3.	22 kwietnia 2013	Komisja Sejmiku Województwa Pomorskiego: Nauki, Edukacji, Kultury i Sportu	8
4.	23 kwietnia 2013	Związek Gmin Pomorskich i seminarium pn.: "Rola samorządu gminnego w promocji przedsiębiorczości. Metody aktywizacji społeczności lokalnej w obszarze przedsiębiorczości"	70
5.	10 maja 2013	Rada Rektorów Województwa Pomorskiego	12
6.	20 maja 2013	Komisja Sejmiku Województwa Pomorskiego: Rolnictwa, Gospodarki Żywnościowej i Rozwoju Obszarów Wiejskich	12
7.	24 maja 2013	Komisja Sejmiku Województwa Pomorskiego: Współpracy Międzyregionalnej i Zagranicznej	10
8.	29 maja 2013	Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego Wojewódzka Rada ds. Bezpieczeństwa Energetycznego Pomorska Platforma Technologiczna Energetyki	32
9.	29 maja 2013	Pomorska Wojewódzka Rada Zatrudnienia Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza Pomorska Rada Przedsiębiorczości Pomorska Grupa Kompetencji Klastrowych	18
10.	29 maja 2013	Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych	40
11.	4 czerwca 2013	Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego	20
12.	7 czerwca 2013	Komisja Sejmiku Województwa Pomorskiego: Strategii Rozwoju i Polityki Przestrzennej	15
ŁĄCZNIE			278

2.2 POŚREDNIE FORMY KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Uzupełnieniem bezpośrednich form konsultacji społecznych była m.in. strona internetowa specjalnie dedykowana *Projektowi* RPS RG, której głównym zadaniem było ułatwienie procesu konsultacji społecznych regionalnych programów strategicznych, w tym w zakresie rozwoju gospodarczego (http://www.strategia2020.pomorskie.eu/pl/rps_rozwoj_gosp). Na stronie udostępniony był przede wszystkim *Projekt* RPS RG, a także dokumentacja związana z oceną oddziaływania na środowisko. Dodatkowo, internauci mogli znaleźć kalendarium i informacje o bieżących konferencjach i spotkaniach związanych z procesem konsultacji społecznych. Strona cieszyła się znaczącym zainteresowaniem wśród uczestników konsultacji. W okresie od 24 kwietnia do 7 czerwca 2013 r. zanotowano ponad 1500 odsłon, w tym 340 unikalnych wejść, w trakcie trwania konsultacji⁶ ze średnim czasem przebywania na stronie ponad 3,5 minuty.

Pisemne stanowiska można było przysyłać w wersji elektronicznej (na adres rps-gospodarka@pomorskie.eu) lub w wersji papierowej (na adres Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego).

Dla poprawy efektywności procesu konsultacji, stworzony został formularz konsultacyjny⁷ *Projektu* RPS w zakresie rozwoju gospodarczego, składający się z czterech części. Pierwsza część dotyczyła wymogów formalnych związanych z danymi osoby lub instytucji zgłaszającej. W drugiej części należało określić zakres zgłaszanych opinii i propozycji, określając cel i priorytet do którego wnosi się propozycje, uwagi lub spostrzeżenia. W trzeciej części przedstawionej w formie tabelarycznej uczestnicy konsultacji mogli zgłaszać konkretne opinie i propozycje szczegółowych zmian do wszystkich części dokumentu *Projektu* RPS RG. Czwarta część składała się z pytań problemowych odnoszących się m.in. do specjalizacji regionalnych czy mechanizmów transferu wiedzy i innowacji do gospodarki, jak również skutecznych narzędzi wsparcia rozwoju regionalnego. Formularz dawał możliwość kompleksowego wypowiedzenia się na temat *Projektu* RPS RG, a także ułatwił późniejszą analizę zgłaszanych postulatów.

3. OBECNOŚĆ PROCESU KONSULTACJI PROJEKTU RPS RG W MEDIACH

Proces konsultacji społecznych był upowszechniany poprzez specjalnie dedykowaną stronę internetową http://www.strategia2020.pomorskie.eu/pl/rps_rozwoj_gosp, Biuletyn Informacji Publicznej UMWP, a także poprzez konferencje i spotkania. Wszystkie dokumenty związane z procesem tworzenia i konsultacji *Projektu* RPS RG były dostępne pod ww. adresem internetowym przez cały okres trwania konsultacji społecznych.

Ogłoszenia na temat konsultacji *Projektu* RPS RG zostały opublikowane w prasie o zasięgu regionalnym⁸ w dniu 8 kwietnia 2013 r., a także na dedykowanej stronie internetowej. *Projekt* RPS RG promowany był również z wykorzystaniem narzędzi będących w dyspozycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego (UMWP) – oficjalnej strony internetowej www.pomorskie.eu, newslettera („*Biuletyn Unijny UMWP*”) oraz magazynów „*Pomorskie*” i „*Pomorskie w Unii*”.

---

⁶ Podane wartości obejmują unikalnych użytkowników, zliczanych w każdym dniu. Statystyki te nie pokazują łącznej liczby osób, które odwiedziły stronę http://www.strategia2020.pomorskie.eu/pl/rps_rozwoj_gosp

⁷ Formularz konsultacyjny stanowi Załącznik 3.

⁸ „Polska Dziennik Bałtycki.”.

Proces konsultacji społecznych był upowszechniany również poprzez bierne formy konsultacji, tj.: szeroko zakrojony mailing informacyjny, przesłanie zainteresowanym podmiotom *Projektów* RPS oraz przyjmowanie uwag na formularzach konsultacyjnych.

II. GŁÓWNE WNIOSKI Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Niniejszy rozdział stanowi syntezę uwag, propozycji i spostrzeżeń zgłoszonych do *Projektu RPS RG* w ramach konsultacji społecznych zarówno w trakcie organizowanych spotkań jak i zgłoszonych pisemnie na formularzu konsultacyjnym.

Zgłaszane uwagi miały bardzo zróżnicowany charakter. Większość z nich przyjęła formę konkretnych zmian zapisów lub sformułowań w odniesieniu do poszczególnych części *Projektu RPS RG*. Zdarzały się również uwagi natury ogólnej odnoszące się do problematyki proponowanej w *Projekcie*.

Wykaz zgłoszonych propozycji modyfikacji *Projektu* wraz z informacją na temat podjętej decyzji przez *Zarząd Województwa Pomorskiego* i jej uzasadnienia, co do uwzględnienia danego wniosku znajduje się w *Załączniku 1*. Kolejność przedstawianych uwag i propozycji nie ma charakteru wartościującego. Większość z przedstawionych w tabeli postulatów została przytoczona w oryginalnym zapisie.

1. PODSUMOWANIE UWAG O CHARAKTERZE OGÓLNYM

Niezależnie od uwag, propozycji i spostrzeżeń zgłaszanych do poszczególnych części dokumentu, szereg komentarzy dotyczył kwestii ogólnych. Były to m.in. kwestie związane z:

- **potrzebą budowania spójności pomiędzy sześcioma Regionalnymi Programami Strategicznymi** tak, aby realizowane w ramach nich projekty miały charakter kompleksowy a planowane przedsięwzięcia były ze sobą kompatybilne;
- **podkreśleniem roli subregionów, w szczególności w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju regionalnego** m.in. poprzez realizację *Zintegrowanych Porozumień Terytorialnych (ZPT)*;
- **koniecznością rozwijania unikalnych specjalności pomorskich związanych z tzw. inteligentnymi specjalizacjami na pomorskich uczelniach** oraz dostosowywaniem do nich kierunków kształcenia w związku z rosnącą rolą uczelni wyższych w podnoszeniu konkurencyjności regionu;
- **potrzebą stworzenia dodatkowych instrumentów wspierających rozwój przedsiębiorczości** (szczególnie w oparciu o instrumenty zwrotne) w związku z pogarszającymi się warunkami do prowadzenia działalności gospodarczej przez pomorskie MŚP m.in. w wyniku spowolnienia gospodarczego;
- **rolą szkolnictwa wyższego w podnoszeniu konkurencyjności regionu oraz potrzebą intensyfikacji działań na rzecz współpracy nauki z gospodarką;**
- **podkreśleniem istoty praktycznego wymiaru edukacji oraz tworzenia miejsc pracy dla praktykantów i stażystów w MŚP;**
- **brakiem niezbędnego kapitału społecznego oraz dobrych praktyk** mogących stanowić bodziec inspirujący społeczeństwo województwa pomorskiego do działalności gospodarczej;

- **potrzebą skumulowania i skonkretyzowania oferty innowacyjnej w regionie i przeciwdziałaniu dalszemu rozproszeniu działań** (tzw. innowacyjny *one-stop-shop* dla przedsiębiorcy) w celu zwiększenia wartości dodanej realizowanych przedsięwzięć;
- **ogólnością zapisów proponowanych w RPS RG**. Podkreślano uniwersalność proponowanych działań i w konsekwencji możliwość zrealizowania szerokiego spektrum przedsięwzięć wspierających rozwój gospodarczy województwa pomorskiego.

Wśród uwag natury ogólnej pojawiły się postulaty dotyczące utworzenia nowego Regionalnego Programu Strategicznego pod nazwą „*Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność w Województwie Pomorskim*” w celu umożliwienia skorzystania z zachęty Komisji Europejskiej oraz sfinansowania działań z zakresu wdrażania podejścia lokalnego rozwoju kierowanego przez społeczność (kontynuacja podejścia *Leader*).

Wskazano również na potrzebę powołania *Rady Konsultacyjnej Koordynatorów Klastrow w Województwie Pomorskim* jako niezbędnego elementu współpracy administracji samorządowej, organizacji klastrow i przedsiębiorców.

2. PODSUMOWANIE UWAG ZGŁOSZONYCH DO POSZCZEGÓLNYCH ROZDZIAŁÓW

2.1 DIAGNOZA STANU POMORSKIEJ GOSPODARKI

TRENDY I UWARUNKOWANIA

W odniesieniu do tego rozdziału zasugerowano przede wszystkim, iż dalszy rozwój technologii ICT prowadzi do głębokiej transformacji we wszystkich dziedzinach ludzkiego życia, szczególnie edukacji, administracji publicznej i różnorodnych formach pracy. Wskazano również na potrzebę podkreślenia w RPS RG świadomości wszystkich skutków gospodarczych (zarówno tych pozytywnych jak i negatywnych), globalizacji, wszechobecnej komunikacji mobilnej oraz globalnych sieci informacyjnych i komunikacyjnych.

DIAGNOZA W OBSZARZE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zgłoszone postulaty i uwagi dotyczyły w głównej mierze podkreślenia istoty gospodarki morskiej (w szczególności przemysłu stoczniowego) oraz potencjału *Dolnej Wisły*, stwarzających szereg szans związanych z gospodarczym wykorzystaniem zasobów morza i rzek, transportem multimodalnym a także współpracą w *Regionie Bałtyckim* w ramach powiązań gospodarczych, administracyjnych, kulturowych czy infrastrukturalnych.

Sugerowano również dodanie działań w zakresie innowacyjnego rozwoju gospodarczego w sektorze pozarolniczym (tzw. *przedsiębiorczość wiejska*) uwzględniających ochronę i pełniejsze wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, w tym w szczególności podkreślano potrzebę tworzenia i rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości działających w sektorze pozarolniczym na obszarach wiejskich.

Zauważono również potrzebę powołania w województwie pomorskim efektywnego inkubatora innowacyjnej przedsiębiorczości oferującego kompleksowe rozwiązania dla firm, interdyscyplinarne wsparcie zespołów badawczych (rozwiązanie typu: *one-stop-shop*).

Pojawiły się także postulaty sformułowania w RPS RG zapisów odnośnie stwarzania odpowiednich warunków mieszkaniowych w ramach tzw. budownictwa niskoczynszowego m.in. dla studentów, naukowców, specjalistów poszukiwanych na rynku pracy i sportowców napływających do województwa pomorskiego.

DIAGNOZA W OBSZARZE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Uwagi zgłoszone do zagadnień ujętych w tej części *Projektu* RPS RG odnosiły się głównie do **podkreślenia strategii kształcenia przyszłych wysoko wyspecjalizowanych pracowników województwa pomorskiego** poprzez współpracę w zakresie edukacji od etapu szkolnictwa podstawowego poprzez etap gimnazjalny i ponadgimnazjalny do szkolnictwa wyższego.

Uczestnicy konsultacji sugerowali również preredagowanie zapisów dotyczących pozycji pomorskich uczelni w kraju, liczby studentów pochodzących spoza województwa pomorskiego oraz zapisów związanych z niską skłonnością i stopniem zainteresowania zakładania firm akademickich w przypadku środowisk naukowych oraz studentów i absolwentów.

ANALIZA SWOT

Zasugerowano uzupełnienie **Silnych Stron** m.in. o następujące zagadnienia: dobrze rozwijające się parki przemysłowo – technologiczne jako element skutecznej infrastruktury B+R+I; szybko modernizującą się gospodarkę komunalną, w tym transport publiczny oraz położenie województwa pomorskiego na szlaku pan-europejskich korytarzy transportowych.

W zakresie **Słabych Stron** zaproponowano uzupełnienie istniejących zapisów m.in. o takie kwestie jak: słaba funkcjonalność transportu wewnątrz regionu utrudniająca dostępność zasobów ludzkich dla rozwoju branż eksportowych oraz nieuregulowane zapisy prawne nieruchomości, rozdrobnienie działek i czasochłonne procedury służące przygotowaniu dużych obszarów terenów publicznych pod zabudowę o znaczeniu gospodarczym.

Postulowano także dopisanie nowych **Szans** takich jak m.in.: duży potencjał związany z rozwojem na obszarach wiejskich działalności pozarolniczej uwzględniającej ochronę i pełniejsze wykorzystanie wiejskiego dziedzictwa kulturowego oraz stworzenie bazy danych referencyjnych, zasobu geodezyjnego oraz kartograficznego jako podstawy lokalizacji różnego typu informacji, w tym utworzenie zintegrowanej informacji o nieruchomościach. Uczestnicy konsultacji wskazywali również potrzebę preredagowania zapisów związanych z rozwojem energetyki konwencjonalnej i zastąpienie energii z fal morskimi zapisami dotyczącymi energii wodnej, jako pojęcia szerszego i bardziej adekwatnego.

Sugerowano także powiększenie katalogu **Zagrożeń** m.in. o: niską świadomość odnośnie posiadanego potencjału tradycyjnych branż regionu związanych z przemysłami morskimi, w tym sektorem stoczniowym oraz rosące dysproporcje w rozwoju poszczególnych subregionów.

2.2 NAJWAŻNIEJSZE WYZWANIA W PERSPEKTYWIE 2020

W odniesieniu do tej części dokumentu pojawiły się postulaty dopisania nowych wyzwań, w tym dotyczących m.in.

- Harmonijnego, zrównoważonego rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich, w sektorze pozarolniczym, uwzględniającym wiejskie dziedzictwo kulturowe regionu;
- Zwiększenia dostępu do nowoczesnych metod kształcenia. Promowanie nauczania poprzez *e-learning* wraz z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi edukacyjnych;
- Wypracowania mechanizmu współpracy szkół na wszystkich etapach kształcenia. Scalenie działań pomiędzy szkołami podstawowymi, gimnazjalnymi, ponadgimnazjalnymi oraz wyższymi, które przyczynią się do wykształcenia wysokiej jakości specjalistów;
- Lepszego wykorzystania potencjału tkwiącego w tradycyjnych branżach regionu związanych z przemysłami morskimi, w tym sektorem stoczniowym;
- Dostępności teleinformatycznej do informacji zlokalizowanych przestrzennie dzięki stworzeniu rejestrów referencyjnych wykorzystujących dane zawarte w zasobie geodezyjnym i kartograficznym, jak również uporządkowanie stanów prawnych poprzez modernizację ewidencji gruntów i budynków;
- Zapewnienia lepszej dostępności komunikacyjnej dla przewozu osób i towarów. Wykorzystanie zapomnianego potencjału ekologicznego, transportu śródlądowego – Dolnej Wisły;
- Usamorządowienia spółek zarządzających portami morskimi w Gdańsku i Gdyni poprzez nieodpłatne przekazanie znaczących pakietów akcji należących do Skarbu Państwa Samorządowi Województwa Pomorskiego, Gminie Miasta Gdańska i Gminie Miasta Gdyni;
- Wykorzystanie potencjału operatorów logistycznych w portach morskich. Pomorze – europejskim węzłem transportowo-logistycznym;
- Wykreowanie niezależnego energetycznie regionu.

Dodatkowo podkreślano konieczność położenia większego nacisku na potencjał nadmorski i nadwiślany w odniesieniu do wyzwania dotyczącego *Pomorza jako inicjatora i aktywnego partnera współpracy gospodarczej w kraju i w regionie Morza Bałtyckiego*.

Zwracano również uwagę na potrzebę uzupełnienia wyzwania *Konkurencyjna gospodarka oparta o specjalizacje branżowe regionu*, o **innowacyjny sektor „Transport, Spedycja – Logistyka”** (w tym: innowacyjne mechanizmy transferu do przedsiębiorstw, współpracę klastrową, ekspansję na rynki zagraniczne itd.).

W wyzwaniu *Kształcenie odpowiadające zapotrzebowaniu gospodarczemu regionu* uczestnicy konsultacji zwrócili uwagę na **potrzebę wyraźnego wyartykułowania wsparcia partnerskiej współpracy międzyuczelnianej szkół wyższych Pomorza w regionie, kraju i Europie służące innowacyjności i konkurencyjności**.

STRATEGICZNE ZAŁOŻENIA IDENTYFIKACJI POMORSKICH INTELIGENTNYCH SPECJALIZACJI

W zakresie tego rozdziału **zaproponowano przede wszystkim przeniesienie zapisów związanych z identyfikacją pomorskich inteligentnych specjalizacji do systemu realizacji RPS RG.**

Dodatkowo, uczestnicy konsultacji zwrócili uwagę na potrzebę uwzględnienia izb gospodarczych i związków pracodawców w pracach *Rady Liderów*, co pozwoli na praktyczne spojrzenie na proces wyboru inteligentnych specjalizacji a także zapewni bezpośredni kontakt z adresatami części działań.

Wśród zgłoszonych propozycji **pojawiły się sugestie związane z podkreśleniem potencjału dziedzin, które zostały zidentyfikowane jako istotne z punktu widzenia rozwoju gospodarki innowacyjnej Gdańska** tj.: ICT, świadczenie usług dla biznesu oraz projekty *Smart City*, biotechnologia i medycyna, wykorzystanie gospodarcze Bałtyku i energetyka.

2.3 CEL GŁÓWNY RPS

W odniesieniu do celu głównego **zgłoszono przede wszystkim postulaty dotyczące rozbudowania i dopracowania wartości i danych w zakresie wskaźników.** Wśród komentarzy pojawiły się również sugestie, aby *Cel główny* oprócz potencjału gospodarczego, społecznego i kulturowego, rozwinąć o potencjał administracyjny.

W odniesieniu do struktury celów *Projektu RPS RG* **zaproponowano dodanie nowych priorytetów do *Celu szczegółowego 1***, odnoszących się do: kompleksowego wykorzystania istniejącego potencjału związanego z przemysłami morskimi regionu, w tym sektorem stoczniowym; transferu nowoczesnych, wysokowydajnych technologii produkcji i usług; utworzenia nowoczesnych sfer aktywności gospodarczej; stworzenia w regionie tzw. *specjalizacji gospodarczych* – wiodących nowych gałęzi branż gospodarczych

Wskazywano również na potrzebę uściślenia zapisów o opis sposobu realizacji, gdzie *Cel główny* zostanie osiągnięty poprzez *Wzrost efektywności przedsiębiorstw*, w tym w szczególności zgrupowanych w: strefach rozwoju - *Specjalnych Strefach Ekonomicznych*, otoczeniu portów morskich i portów lotniczych, parkach naukowo-technologicznych, inkubatorach przedsiębiorczości, centrach logistycznych, dzielnicach przemysłowych oraz poprawę dostępu do zasobów, decydujących o efektywności działalności gospodarczej (takich jak: kapitał ludzki, fundusze, surowce, tereny do prowadzenia działalności gospodarczej, energia, sieci współpracy, przyjazną sferę regulacji).

2.4 CELE SZCZEGÓŁOWE, PRIORYTETY, DZIAŁANIA

CEL SZCZEGÓŁOWY 1. WZROST EFEKTYWNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW

W odniesieniu do *Celu szczegółowego 1* rekomendowano **podkreślenie roli partnerstwa publiczno prywatnego** – oprócz partnerstwa w ramach powiązań klastrowych, działalności samorządu gospodarczego itd. **Uczestnicy konsultacji wielokrotnie zwracali uwagę na potrzebę koncentracji działań oraz doprowadzenia do efektu synergii współpracy w ramach klastrów i innych partnerów regionalnych.** Zasugerowano także uzupełnienie

i doprecyzowanie zapisów związanych z preferencjami we wspieraniu przedsięwzięć realizowanych w partnerstwie oraz dotyczących poprawy innowacyjności pomorskich przedsiębiorców.

Podkreślono potrzebę uwzględnienia zapisów i ukierunkowania interwencji na działania innowacyjne wspierające rozwój zielonej gospodarki, w szczególności wzmacniającej inteligentne specjalizacje oraz działania opierające się na racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi i odpadami (w tym dostosowaniu najlepszych istniejących dostępnych technik BAT i in.);

W odniesieniu do **PRIORYTETU 1.1. Upowszechnienie innowacji w przedsiębiorstwach i transfer wiedzy do gospodarki** proponowano m.in.:

- **Zmianę nazwy priorytetu na *Upowszechnianie innowacji w przedsiębiorstwach i transfer wiedzy oraz nowoczesnych wysokowydajnych technologii produkcji i usług do gospodarki.***
- **Dodanie nowych typów interwencji w zakresie:**
  - przedsięwzięć wspierających i promujących kulturowy potencjał obszarów wiejskich Pomorza;
  - utworzenia Narodowego Centrum Badań nad Bałtykiem w postaci infrastruktury badawczej oraz wspólnych laboratoriów badawczych potrzebnych do interdyscyplinarnych badań morskich;
  - modeli biznesowych, prezentacji inwestorskich, działań marketingowych oraz globalizacji produktów i usług;
  - inwestycji w linie technologiczne oraz stanowiska pracy, które bezpośrednio wpływają na wzrost innowacyjności firmy;
  - wspierania potencjału specjalnych stref ekonomicznych, parków naukowo-technologicznych, stref rozwoju wokół ważnych węzłów komunikacyjnych i centrów dystrybucji a także wzdłuż strefy nabrzeżnej;
  - wspierania innowacyjnych przedsięwzięć rozwojowych, służących wdrażaniu patentów, nowoczesnych technologii, służących nowym inteligentnym specjalizacjom regionu, dywersyfikacji gospodarki, efektywnej eksploatacji zasobów naturalnych;
  - wspierania innowacyjnych rozwiązań w gospodarce komunalnej a także w gospodarce zasobami (uprawa lasów, morza, wód śródlądowych, surowce naturalne i in.);
  - aktywnego udziału w projektach unijnych, służących modernizacji i konkurencyjności gospodarki. Tworzenie zbioru dokumentacji naukowo-badawczej w tym dobrych praktyk wypracowanych w ramach projektów unijnych;
  - opracowania strategii (*diagnozy*) możliwości uaktywnienia małych portów i przystani morskich w systemie transportowym województwa pomorskiego i regionu nadmorskiego jak również podniesienia kompetencji pracowników zatrudnionych w obsłudze ruchu turystycznego w małych portach poprzez stworzenie wspólnych projektów badawczo-wdrożeniowych. Uczestnicy

konsultacji dodatkowo wskazali na potrzebę powołania Klastra Mix-Yachting zrzeszającego producentów małych jachtów.

- **Rozszerzenie listy partnerów kluczowych** o: spółki JST; jednostki finansów publicznych; gospodarstwa rolne oraz strefy aktywności gospodarczej;
- **Uwzględnienie we wskaźnikach produktu** parków przemysłowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości jako pełnej informacji o instytucjach otoczenia biznesu w regionie; dodanie wskaźnika energochłonności; dodanie wskaźnika wskazującego na liczbę miejsc pracy w innowacyjnych przedsiębiorstwach oraz instytucjach i ośrodkach badawczo-rozwojowych;
- **Uwzględnienie potencjału naukowego Słupska** w realizacji wspólnych przedsięwzięć naukowo-badawczych i wspólnych projektów uczelni Trójmiasta i Słupska a przez to umocnienie pozycji akademickiej szkół wyższych z województwa pomorskiego;
- **Podkreślenie znaczenia mentoringu przez doświadczonych przedsiębiorców** na rzecz szybko rozwijających się firm, w tym uruchomienie funduszu grantowego oraz kapitałowego zarządzanego przez doświadczony zespół biznesmanów;
- **Dodanie zapisu do przedsięwzięcia strategicznego Pomorski Trójkąt Wiedzy** dotyczącego położenia nacisku na integrację wysiłków i potencjałów uczelni z obszaru metropolitalnego jako podstawy do maksymalizacji efektów i unikania rozpraszania nakładów;
- **Dodanie nowych przedsięwzięć strategicznych:**
  - 1/ w postaci programu akceleracyjnego dla innowacyjnych przedsiębiorców, w szczególności z branż kreatywnych, w tym ICT. Celem programu będzie wspomaganie rozwoju młodych przedsiębiorców przez mentoring, doradztwo oraz inwestycje w nowo zawiązywane spółki;
  - 2/ systemu wsparcia wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw opartego o instrumenty zwrotne, w celu zwiększenia aktywności przedsiębiorstw w obszarze innowacji i wzrostu konkurencyjności;
  - 3/ Bałtyckiego Węzła Wiedzy i Przedsiębiorczości polegającego na stworzeniu mechanizmu realnej współpracy świata nauki i biznesu, służącego zaspokajaniu potrzeb przedsiębiorców i gospodarki, z jednoczesną optymalizacją wykorzystania zasobów infrastruktury uczelni.

W odniesieniu do **PRIORYTETU 1.2. Wzmocnienie powiązań zewnętrznych gospodarki regionu** wskazano głównie na potrzebę:

- **Uwzględnienia w opisie priorytetu** budowy systemu wsparcia przez współpracę transgraniczną sprzyjającą rozwijaniu wzajemnych powiązań „*ponad granicami*” pomiędzy samorządami lokalnymi i regionalnymi, instytucjami edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi czy też instytucjami kulturalnymi;
- **Dodania nowego zakresu interwencji:**
  - *do działania 1.2.1* w zakresie wsparcia dla tworzenia za granicą przedstawicielstw gospodarczych firm z Pomorza oraz rozwijania struktur współpracy sieciowej jst województwa, szczególnie w strefie przygranicznej; współpracy samorządu województwa z resortem gospodarki, w tym ambasadami RP; udziału w projektach unijnych służących rozwojowi innowacyjnej gospodarki;
  - *do działania 1.2.2* poprzez umożliwienie uruchomienia regionalnego funduszu dysponującego środkami na sfinansowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin;
  - *działania 1.2.3* polegającego na opracowaniu i wdrożeniu strategii promocji gospodarczej subregionu Nadwiślańskiego;
- **Rozszerzenia zakresu partnerów kluczowych** o instytucje otoczenia biznesu oraz instytucje rynku pracy;
- **Przeredagowania zapisów w działaniu 1.2.2 w zakresie możliwości ubiegania się o bezpośrednie wsparcie w ramach regionalnego funduszu dysponującego środkami na rzecz przygotowania terenów inwestycyjnych** jako alternatywnej ścieżki finansowania działań poprzez zasilone fundusze pożyczkowe i poręczeniowe. W ramach funkcjonowania ww. funduszu regionalnego proponuje się zwrócenie uwagi na możliwość finansowania działań również na terenach wymagających rekultywacji i zdegradowanych m.in. przemysłowych, pokolejowych itd.;
- **Uszczegółowienia zapisów w działaniu 1.2.2 w zakresie obsługi projektów inwestycyjnych**, m.in. odnośnie przetwarzania danych, opracowywania raportów, wizyt inwestorów itd. Uczestnicy konsultacji społecznych zwrócili uwagę na potrzebę dotarcia i zaangażowania wszystkich podmiotów zainteresowanych pozyskiwaniem inwestycji w regionie w przedsięwzięcie strategiczne *Invest in Pomerania*;
- **Uwzględnienia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chojnicko-Człuchowskiego oraz subregionu Nadwiślańskiego jako Obszarów Strategicznej Interwencji w działaniu 1.2.2** (a w konsekwencji w przypadku subregionu Nadwiślańskiego - realizacja zgłoszonego przez ten subregion *przedsięwzięcia strategicznego polegającego na podniesieniu atrakcyjności inwestycyjnej w powiecie sztumskim poprzez budowę infrastruktury w Koniecwałdzie – etap II*). Dodatkowo, w przypadku Obszarów Strategicznej Interwencji zaproponowano przygotowanie i wykorzystanie terenów o wysokim potencjalne inwestycyjnym zlokalizowanych przez głównych ciągach komunikacyjnych np. S7;
- **Rozważenia ogniskowego koncentrowania osadnictwa w przypadku nowych terenów inwestycyjnych, wspieranie transportu multimodalnego**, a w przypadku już

konkretnych decyzji inwestycyjnych – uregulowania sytuacji planistycznej (uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego);

- Wsparcia rynków ponadregionalnych a nie tylko ekspansji zagranicznej przedsiębiorstw.

W odniesieniu do **PRIORYTETU 1.3. Rozwój nowoczesnych technologii informatycznych wspomagających wzrost konkurencyjności gospodarki** proponowano przede wszystkim:

- **Uzupełnienie opisu priorytetu** poprzez dodanie kwestii związanych z rozwijaniem infrastruktury miękkiej w sferze transportu i logistyki objętej unijnymi standardami w zakresie *Inteligentnych Systemów Transportowych* w sieci *TEN-T*;
- **Dodanie nowego działania w zakresie modernizacji powiatowych zasobów geodezyjnych i kartograficznych** poprzez tworzenie baz danych ewidencji gruntów i budynków (EGIB), geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (GESUT) i danych topograficznych (BDOT500) oraz przekształcenie istniejących lokalnych systemów informatycznych (teleinformatycznych) w zintegrowane systemy teleinformatyczne;
- **Zweryfikowanie kryteriów przestrzennych w działaniu 1.3.2** odnośnie przedsięwzięć dotyczących zakupu sprzętu i oprogramowania;
- **Odstąpienia od ograniczenia Obszarów Strategicznej Interwencji wyłącznie do obszarów tzw. białych plam** ze względu na ich zawężające znaczenie w kwestii finansowania projektów miejskich nakierowanych na budowę fundamentów ICT elektronicznych usług *e-Administracji*;
- **Rozszerzenia zapisów odnośnie zakresu interwencji** o możliwość realizacji przedsięwzięć ukierunkowanych na:
  - usługi, zarządzanie i wsparcie stworzenia nowoczesnej administracji jako jednego z atrybutów przyjazności i rozwoju gospodarczego regionu;
  - wspieranie inteligentnych systemów transportowych w komunikacji publicznej.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2. ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

W ramach **Celu szczegółowego 2** pojawiły się **komentarze dotyczące potrzeby silniejszego zaakcentowania wsparcia dla uczelni wykraczającego poza działalność *stricte* dydaktyczną**. Pozwoli to nie tylko na podniesienie potencjału uczelni, ale będzie miało także pozytywne przełożenie na użyteczność oferty szkół wyższych dla środowisk biznesowych.

Uczestnicy konsultacji zaproponowali dodanie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chojnice-Człuchów jako Obszaru Strategicznej Interwencji w związku z potrzebą podniesienia możliwości rozwojowych południowej części województwa i zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej. **Zasugerowano również rozszerzenie kryterium strategicznego** o preferencje dla infrastruktury wspieranej na poziomie regionalnym, zgodnej z regionalnymi specjalizacjami.

Pośród postulatów pojawiły się propozycje dodania wskaźnika w zakresie liczby obiektów infrastruktury szkół wyższych doposażonych w narzędzia naukowo-dydaktyczne jak również **doprecyzowanie wskaźnika dotyczącego studentów z zagranicy** (w tym dookreślenie statusu studenta studiów doktoranckich w różnorodnych działaniach RPS RG).

Zdaniem uczestników konsultacji, **większy nacisk należy położyć na działania służące wzmocnieniu potencjału wyższych uczelni regionu – poprzez efektywne porozumienia międzyuczelniane, konsolidacje a nawet fuzje**. Zaproponowano także wprowadzenie nowych kierunków działań współpracy międzyuczelnianej w obszarze *Regionu Morza Bałtyckiego* oraz wypracowanie sieci i specjalizacji uczelni.

W odniesieniu do **PRIORYTETU 2.1. Ponadregionalna i międzynarodowa aktywność pomorskich uczelni** zaproponowano m.in.:

- **Zmianę nazwy działania 2.1.2** z współpracy międzyuczelnianej na współpracę międzynarodową między instytucjami naukowymi;
- **Uzupełnienie zakresu interwencji o nowe typy przedsięwzięć** m.in.:
  - *w działaniu 2.1.1*: inwestycje mające na celu poprawę infrastruktury towarzyszącej – socjalnej oraz sportowo – rekreacyjnej; uruchomienie kursów nauki języka polskiego i promocji wartości kultury polskiej, promocji miasta i regionu jako jednego z czynników decydujących o wyborze miasta/ uczelni jako miejsca docelowego na podjęcie kształcenia; działania mające zachęcić zagranicznych naukowców do przyjazdu i prowadzenia pracy naukowo-dydaktycznej na pomorskich uczelniach (m.in. poprzez stypendia naukowe, zapewnienie bazy lokalowej itd.);
  - *w działaniu 2.1.2*: wzmocnienie biur wspierających pozyskiwanie środków na badania ze źródeł krajowych i europejskich; wspieranie międzyinstytucjonalnych i międzynarodowych projektów badawczych doktorantów, wsparcie infrastrukturalne dla zespołów naukowych realizujących

projekty badawcze; pozyskiwanie potencjalnych studentów na poziomie szkół gimnazjalnych i średnich – wskazując jako ścieżkę rozwoju - współpracę z Centrami Nauki;

- **Usunięcie programów praktyk** (*zakres interwencji 2.1.2.2*) ze względu na trudności mogące nastąpić przy ich praktycznym wdrożeniu, w związku z ostatnią reformą programową *Krajowych Ram Kwalifikacji* oraz usunięcie zapisów z *zakresu interwencji 2.1.2.3* dotyczących prowadzenia wspólnych badań naukowych;
- **Przeniesienie zakresu interwencji działania 2.1.3 związanego z koordynacją polityki stypendialnej do działania 2.1.1**, natomiast zaproponowane przez uczestników konsultacji *nowe działanie 2.1.3* powinno dotyczyć wskazania stypendiów dla najlepszych kandydatów o najniższych dochodach na członka rodziny pochodzących z obszarów wiejskich i słabych strukturalnie;

W odniesieniu do **PRIORYTETU 2.2. Dopasowanie profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy** sugerowano przede wszystkim:

- **Doprecyzowanie zapisu odnośnie celu priorytetu** poprzez wskazanie na istotne stałe monitorowanie zapotrzebowania na kwalifikacje pracowników i reagowanie na te potrzeby poprzez wiarygodną i aktualną informację o sytuacji gospodarczej regionu oraz poprzez uruchamianie zmodyfikowanych programowo kierunków studiów i szkoleń;
- **Rozszerzenie liczby wskaźników produktu i rezultatu** o: liczbę szkół korzystających z platform e-learningowych i nowoczesnego sprzętu jak również liczbę partnerstw pomiędzy szkołami różnych etapów edukacyjnych; liczbę wykładowców pracujących w biznesie; liczbę doposażonych i wyremontowanych obiektów; przerehabilitowanie wskaźnika dotyczącego nowo utworzonych kierunków kształcenia;
- **Zmianę zakresu interwencji** na wsparcie dla uczelnianych systemów monitoringu absolwentów oraz stworzenie regionalnego spójnego systemu monitoringu potrzeb rynku pracy komplementarnego do systemu wymaganego przez władze centralne. Dodatkowo, wskazywano na potrzebę uzupełnienia wsparcia o studia podyplomowe, kursy oraz szkolenia związane z uzupełnieniem wiedzy i kwalifikacji osób dorosłych w kontekście potrzeb rynku pracy.
- **Rozszerzenie kryterium strategicznego** o preferencje dla infrastruktury wspieranej na poziomie regionalnym zgodnej z regionalnymi specjalizacjami oraz dla uruchamiania kierunków oferujących dotychczas ograniczoną liczbę miejsc na uczelniach na obszarze całego regionu;

2.5 SYSTEM REALIZACJI

STRUKTURA WDRAŻANIA PROGRAMU

Uczestnicy konsultacji zwrócili uwagę na potrzebę uwzględnienia w składzie *Rady Programowej*:

- przedstawicieli partnerów kluczowych wskazanych w *Strategii*, w tym przedstawicieli spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego (JST);

- po dwóch przedstawicieli *Subregionalnych Zespołów Roboczych* powołanych w trakcie prac nad przygotowaniem *Strategii*;
- przedstawicieli pomorskich uczelni.

Ponadto zaproponowano uwzględnienie w składzie *Zespołu Zarządzającego* przedstawicieli związku pracodawców oraz przedstawicieli izby gospodarczej.

ZASADY I WARUNKI WYKORZYSTANIA ZINTEGROWANYCH POROZUMIEŃ TERYTORIALNYCH

W tej części zaproponowano **dodanie typów przedsięwzięć** zakładanych do realizacji w formule *Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych* uwzględniających obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych.

Ponadto, uczestnicy konsultacji zgłosili potrzebę uwzględnienia *działania 1.2.2 w zakresie pozyskiwania inwestycji zagranicznych* do realizacji na obszarach funkcjonalnych pozostałych miast o znaczeniu subregionalnym.

2.6 RAMY FINANSOWE RPS

Zaproponowano zwiększenie alokacji w *działaniu 2.1* do 20% kosztem proporcjonalnego zmniejszenia innych alokacji.

2.7 SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY REALIZACJI

Nie zgłoszono uwag do tej części RPS.

III. REKOMENDOWANE KIERUNKI ZMIAN PROJEKTU RPS RG

W trakcie trwających w dniach 8 kwietnia - 7 czerwca 2013 r. konsultacji społecznych *Projekt Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie rozwoju gospodarczego (RPS RG)*, 35 instytucji zgłosiło ogółem 221 uwag. Zgodnie z przyjętą procedurą uwagi zgłaszane były na specjalnie do tego przygotowanym formularzu konsultacyjnym, dostępnym i możliwym do pobrania na stronie internetowej RPS RG dedykowanej konsultacjom społecznym.

Zgodnie z metodologią działania przyjętą przy konstruowaniu i konsultowaniu SRWP 2020, wszystkie propozycje zmian w RPS RG zgłoszone w trakcie konsultacji były poddane wnikliwej analizie pod kątem optymalizacji zapisów RPS RG, z niezbędnym uwzględnieniem zgodności z zapisami SRWP 2020.

Podobnie jak przy konsultacjach treści SRWP 2020 zastosowano następujące formy rozstrzygnięcia zgłoszonej do projektu RPS RG uwagi:

- a) *Uwzględniona* – proponowany przez zgłaszającego zapis powinien się znaleźć w modyfikowanym projekcie RPS RG (w postulowanym przez zgłaszającego brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi);
- b) *Częściowo uwzględniona* – niektóre wątki proponowanego zapisu zostaną uwzględnione w projekcie RPS RG;
- c) *Nieuwzględniona* – proponowany zapis nie znajdzie się w modyfikowanej treści dokumentu ze względów merytorycznych i/lub formalnych;
- d) *Niezasadna* – uwaga postuluje uwzględnienie wątków, które były już obecne w projekcie RPS RG, bądź nie dotyczą bezpośrednio tego dokumentu.

Sposób rozpatrzenia poszczególnych uwag wraz z komentarzem znajduje się w Załączniku 1 do niniejszego Raportu.

Analizując przebieg przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz zgłoszone uwagi do projektu *Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie rozwoju gospodarczego* należy stwierdzić, że ww. projekt spotkał się ze znaczącą akceptacją i nie zostały zakwestionowane jego podstawowe założenia oraz układ.

Bez wątpienia proces konsultacji i zgłoszone w ramach nich propozycje zmian/uzupełnień w projekcie RPS RG, przyczynił się do poprawienia i doprecyzowania dokumentu, podnosząc jego wewnętrzną spójność i merytoryczną jakość. Należy jednakże podkreślić, że zgłoszone w ramach konsultacji propozycje nie wpływają na zmianę zakresu przewidywanej w jego ramach interwencji.

Po przeprowadzonej przez Grupę Redakcyjną RPS RG analizie i podsumowaniu zgłoszonych propozycji i uwag do RPS RG, rekomendowane jest dokonanie zmian w projekcie *Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie rozwoju gospodarczego*:

1. W części **Diagnoza stanu pomorskiej gospodarki** dotyczą one m.in.:

a/ W obszarze przedsiębiorczości

- uzupełnienia opisu wpływu na gospodarkę rozwoju technologii ICT, a także opisu skutków gospodarczych globalizacji,
- mocniejszego zaakcentowania specyfiki regionu wynikającej z nadmorskiego położenia w *Regionie Morza Bałtyckiego*,
- doprecyzowania opisu dotyczącego położenia i usytuowania Województwa Pomorskiego na szlaku pan-europejskich korytarzy transportowych,
- rozszerzenia zapisu dotyczącego rozwiniętych sektorów i potencjałów gospodarki Pomorza oraz doprecyzowania opisu odnoszącego się do energetyki niekonwencjonalnej,
- wprowadzenia zapisu o dobrze rozwiniętej i rozwijającej się infrastrukturze otoczenia biznesu, m.in. parki naukowo-technologiczne, park przemysłowo-technologiczny, inkubatory przedsiębiorczości, podmioty wspierające rozwój MSP,

b/ W obszarze szkolnictwa wyższego:

- modyfikacji zapisów dotyczących pozycji pomorskich uczelni w rankingach krajowych oraz liczby studentów pochodzących spoza województwa pomorskiego,
- uwypuklenia wątku współpracy pomiędzy uczelniami i przedsiębiorcami,
- podkreślenie znaczenia współpracy pomiędzy szkołami na różnych etapach kształcenia,
- zmodyfikowania zapisu dotyczącego skłonności i stopnia zainteresowania zakładaniem firm akademickich.

2. W części **Najważniejsze wyzwania w perspektywie 2020** dotyczą one m.in.:

- modyfikacji wyzwania mówiącego o otwartości, innowacyjności i aktywności uczelni wyższych Pomorza w zakresie współpracy międzyuczelnianej oraz ich współpracy z gospodarką regionu.

3. **Strategiczne założenia identyfikacji pomorskich inteligentnych specjalizacji** przeniesiono do części **System realizacji RPS RG**.

4. Modyfikacji opisu **Celu głównego RPS**.

5. W części **Cele szczegółowe, priorytety, działania** dotyczą one m.in. :

- poszerzenia katalogu i opisu kluczowych partnerów,
- zmodyfikowania opisu Celu Szczegółowego *Wzrost efektywności przedsiębiorstw* oraz Priorytetu *Wzrost efektywności przedsiębiorstw*,
- modyfikacji wskaźników monitorowania dla Priorytetu *Dopasowanie profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy*,

- uzupełnienia w Priorytecie *Zwiększenie konkurencyjności szkolnictwa wyższego* zapisów dotyczących definicji studenta zagranicznego,
- zmiany nazwy przedsięwzięcia strategicznego *Study In Pomerania*,
- w Priorytecie *Ponadregionalna i międzynarodowa aktywność pomorskich uczelni* wprowadzenia preferencji w kryteriach strategicznych dla: projektów angażujących do współpracy instytucje niższych szczebli oraz dla przedsięwzięć tworzących międzyuczelniane wydziały, instytuty i kierunki interdyscyplinarne,
- zmodyfikowania opisu Priorytetu *Dopasowanie profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy*.

6. W części **System realizacji** dotyczą one m.in.:

- uzupełnienia zapisów dotyczących źródeł finansowania i instrumentów realizacyjnych o środki z *Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej*, a także środki z *Norweskiego Mechanizmu Finansowego* oraz *Mechanizmu Europejskiego Obszaru Gospodarczego*,
- uzupełnienia treści opisu, katalogu kluczowych partnerów i składu Rady Programowej.

Część przedstawionych propozycji nie będących w kompetencji Samorządu Województwa Pomorskiego zostanie uwzględniona na dalszym etapie prac nad RPS RG w części dotyczącej **Oczekiwań wobec władz centralnych**. Dotyczy to:

- postulatu ujednoczenia systemów gromadzenia danych geodezyjnych i kartograficznych, jako działania mającego na celu podniesienie jakości oferty kierowanej do inwestorów zewnętrznych,
- postulatu usamorządowienia spółek zarządzających portami morskimi w Gdańsku i Gdyni.

Ponadto, w części dotyczącej **Obszarów współpracy międzyregionalnej** zostanie uszczegółowiona kwestia rozwijania współpracy transgranicznej oraz struktur współpracy z partnerami zagranicznymi.

Uwzględnienie poszczególnych propozycji zmian/uzupełnień zgłoszonych podczas konsultacji społecznych spowodowały także konieczność dokonania stosownych zmian konsekwentnie w całym tekście RPS RG tak, aby zachował on wewnętrzną spójność.